

uvrstil, prelaga se zdaj na nemški jezik in pripravlja za predstavo na dunajskem dvornem operinem gledališču. — Mi čestitamo bratom Čehom, posebej pa skladatelju na tem sijajnem vspehu, ker ta umotvor je na korist in na slavo vsemu Slavjanstvu!

Dr. V. Z.

Josipina pl. Kwiatkowska.

Dunajska „Österr. Botanische Zeitschrift“ podaje v letošnji 6. številki nekoliko črtic o pisateljici Josipini pl. Kwiatkowski ter prinaša tudi jako pohvalno oceno njene knjižice: *Erste Anfangsgründe der Botanik in Briefen, etc. Wien, 1824.* Ker smemo reči, da je to delo nastalo zaradi bivanja pisateljčinega v Kranjski in so mu v povod bili bogati prirodopisni zakladi te zemlje, zanimali bodo morebiti „Zvonove“ čitatelje mali podatki o ženi, ki se je s tako ljubeznijo bavila s kranjskimi rastlinami.

Josipina pl. Kwiatkowska bila je hčerka rudarskega svetovalca Gerstorfa v Oravici ter je bila odgojena v necem Bruseljskem samostanu. Omožila se je s ces. kr. uradnikom (menda okrajnim komisarjem), poljskim plemičem Kwiatkowskim in po njegovi smrti je živela nekaj let pri svoji hčerki Anici v Idriji*). Anica je bila omožena s ces. kr. blagajnice kontrolorjem Urbasom; njene otroke je stara mati neizmerno ljubila in jednemu Urbasovih dečkov, najstarejšemu Josipu posvetila je omenjena rastlinska pisma, kojih obseza knjižica tri. Prvi ima napis: „Briefe über Botanik an meinen kleinen Freund Joseph U(rbas)“ in takoj v začetku spomina se pisateljica tistih lepih dni, ko je s svojim ljubim „Pepčkom“ iskala cvetke po prekrasnih idrijskih hribih; potem jako spretno in ljubeznivo opisuje razne oddelke rastlinstva, naslanja se na Linnéjevo sistemo. Povsod risa s tako živimi barvami in globokim razumljenjem prirode, da jo primerja *Hohenbüchel* (ki ocenjuje njeno knjižico v „Österr. Botan. Zeitschr.“) s slavnim *Rousseauom*, ki je pol stoletja poprej l. 1771. tudi pisal rastlinska pisma gospé pl. L.; stavi jo celó nad francoskega pisatelja, kajti prava ženska gracija in originalno shvatenje dajeta njeni knjigi prednost.

*) Morebiti je bivala tudi že poprej tam, kajti *Hitzinger* poroča v svoji knjigi: *Das Quecksilber-Bergwerk Idria, Laibach, 1860*, da je bil *Gottlieb pl. Gerstorf* l. 1791. rudarski svetovalec in predstojnik v Idriji; ta je bil pač pisateljici oča, ki se je iz Oravice preselil na Kranjsko.

V zadnjem pismu nam podaje kratko zgodovino botanike; omenivši slavnega Scopolija in njegovih nezgod v slovenskem rudarskem mestu, vzklikne: „Oh, zakaj ni živel v našem času v Idriji!“ —

Hohenbüchel tudi poroča, da je spretna žena pisala še druga dela, na pr. nekatere črtice o poljski in česki povestnici, izdala je nemško geografijo z zemljevidi in nekaj romanov. V francoskem jeziku spisala je knjigo o vzgoji z napisom: „Moji hčeri“.

Ko je bivala v Idriji, nabirala je tudi pridno rastline ter sestavila lep herbarij, pri čemer sta jej pač pomagala lekarniški laborant Ferjančič, velik prijatelj cvetkam in priden nabiralec, ter znani Hladnik, rodom Idrijčan in znamenit prirodopisec kranjske dežele, ki je umrl 25. nov. 1844 l. profesor in gimnazijski prefekt v Ljubljani.

Iz Idrije šla je Kwiatkowska na Dunaj in tam je umrla 73 letna l. 1834.; tudi njé vnuk Josip, kojemu je spisala knjižico, umrl je 24 let pozneje v omenjenem mestu računski svetovalec ces. kr. dvornega vojaškega knjigovodstva, a štirje bratje njegovi in vnuki pisateljice živé še dan danes v Ljubljani — prečestiti gospod kanonik in stolni dekan Ant. Urbas in Leopold Urbas fabriški oskrbnik v pokoji; tretji brat Fran Salezij je stotnik v pokoji, imejoč trafiko v Ljubljani v Mahrovi hiši, četrti je oskrbnik v bólnici Ljubljanski po imenü Gabriel Urbas.

Ivan Šubic.

Star srbsko-cirilsk rokopis.

Das dalmatinisch-serbische cyrillische Missale romanum der Leipziger Stadtbibliothek. Von Prof Dr August Leskien (Abdruck aus den Berichten der philol-histor. Classe der königl Sächs. Gesellschaft der Wissenschaften 1881. Od 199. do 250. str. v 8^{ki})

(Konec.)

Po vsem tem se gosp. Leskienu dozdeva takó, da je najkésnéje pod konec 15. véka staroslovensko sveto pismo, kar ga je vzetega v mašne knjige ali misále, predelano bilo na hrvatsko-srbski národni govor, a to po vulgáti, kolikor se je koli moglo, in da so temu delu zatorej v podstavo rabili hrvatsko-glagolški misáli, katere je bila potrdila katoliška cerkev, in iz te prve prenarodbe da izvirajo vsi taki misali, kar nam je znanih, rekše vsi poprej naštetí, ž njimi vred Nikole Ranjine rokopis in ilirska čitanka, prepisana cirilski. Ta čitanka je posebna svoje vrste, in rabila je, kakor gospod Leskien misli, kakej rimsko-katoliškej občini Bosenskej ali kacemu Bosenskemu samostanu frančiškan-skema ali kakovi kmetskej občini Dobróvskej.